स एतानुभयान् पशूनग्यत्। ग्राम्याꣳश्चारण्याꣳश्च तानालभत। तैर्वै स उभौ लोकाववारुन्ध। ग्राम्यैरेव पशुभिरिमं लोकमवारुन्ध। आरण्यैरमुम्। यद्ग्राम्यान् पशूनालभते। इममेव तैर्लोकमवरुन्धे। यदारण्यान्। अमुं तैः" इति। लोकद्वयप्राप्तिं कामयमानः 'प्रजापतिः', यथा द्विविधैः 'पशुभिः', प्राप्तवान्। एवमन्योऽपि प्राप्नोति॥

(२) अथ चातुर्मास्यपशून् विधत्ते। "अनवरुद्धो वा एतस्य संवत्सर इत्याहुः। य इत इतश्चातुर्मास्यानि संवत्सरं प्रयुङ्क्त इति। एतावान्वै संवत्सरः यच्चातुर्मास्यानि। यदेते चातुर्मास्याः पशव आलभ्यन्ते। प्रत्यक्षमेव तैः संवत्सरं यजमानोऽवरुन्धे" इति। 'यः' यजमानः, संवत्सरात् 'इतः', 'चातुर्मास्यानि', स्थापयित्वा 'संवत्सरं प्रयुङ्क्ते' संवत्सरमध्येऽस्मिन्नश्वमेधकर्मणि चातुर्मास्यपशून् प्रवेश्य तान्यत्र क्वापि संवत्सराद्बहिरेवावस्थाप्य संवत्सरसाध्यमिदमश्वमेधाख्यं कर्मानुतिष्ठति। 'एतस्य' यजमानस्य, पशवोऽनवरुद्धा अप्राप्ताः 'इति' एवमभिज्ञाः 'आहुः'। तत्रेयमुपपत्तिः। 'चातुर्मास्यानि', इति, यदस्ति 'एतावान्', एव 'संवत्सरः'। नहि चातुर्मास्यानुष्ठानपरिमितात् कालादन्यः संवत्सरो नामास्ति। तस्मात् 'एते चातुर्मास्या पशवः', आलभ्याः, चातुर्मास्येषु हि चत्वारि पर्वाणि विद्यन्ते, वैश्वदेव-वरुणप्रघास-साकमेध-शुनासिरीयाख्यानि। तत्सम्बन्धिनश्च पशवः सूत्रकारेणोदाहृत्य कृष्णग्रीवा आग्नया वभ्रवः उपध्वस्ताः सावित्राः सारस्वत्यो वत्सतरीः पौष्णश्यामाः पृष्णयो मारुताः बहुरूपा वैश्वदेवा वशा द्यावा-